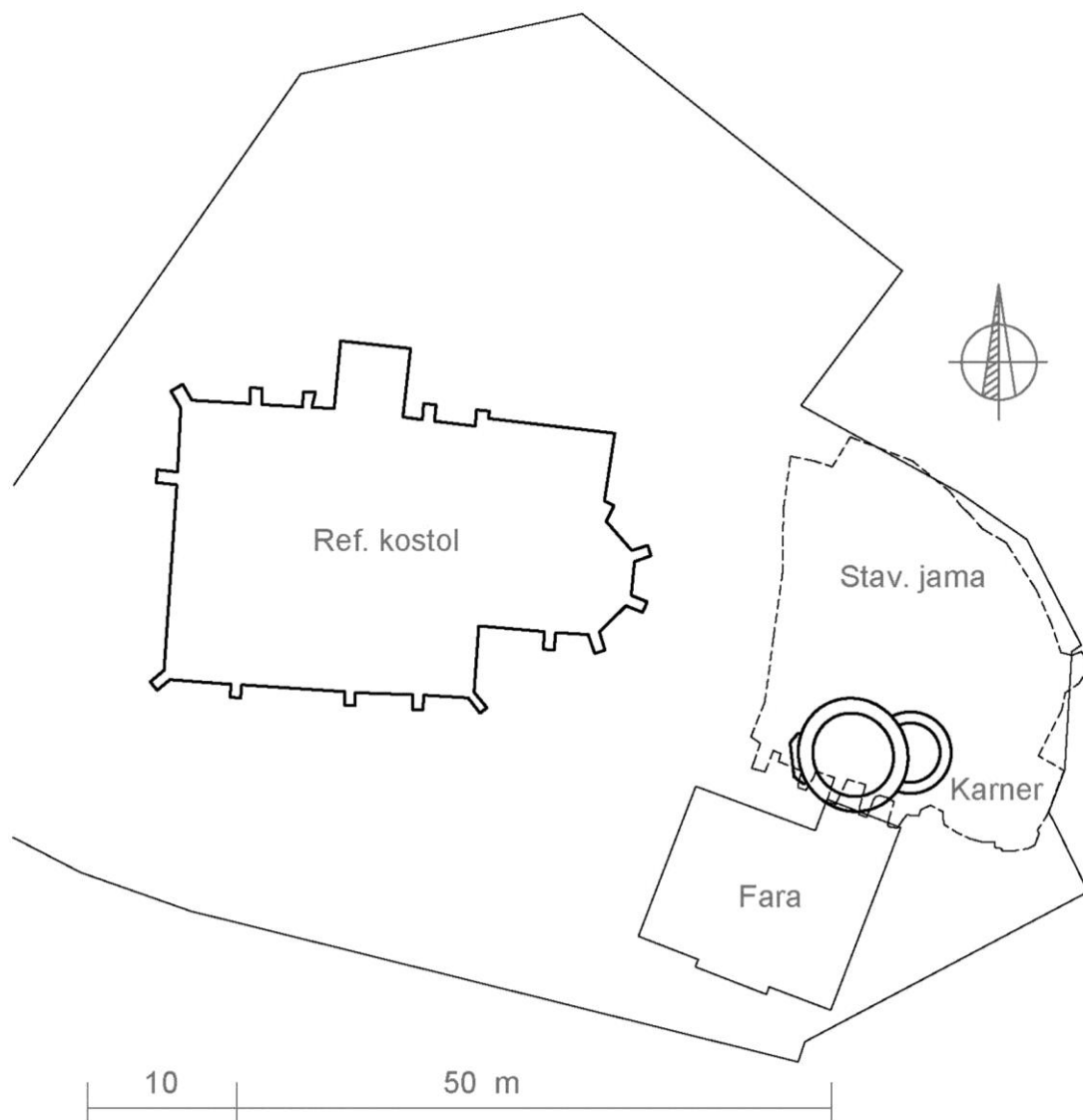

Nález románskej karnerovej kaplnky v Šamoríne

Peter Nagy

Pôdorysný plán skúmanej plochy, s vyznačením polohy karnerovej kaplnky.

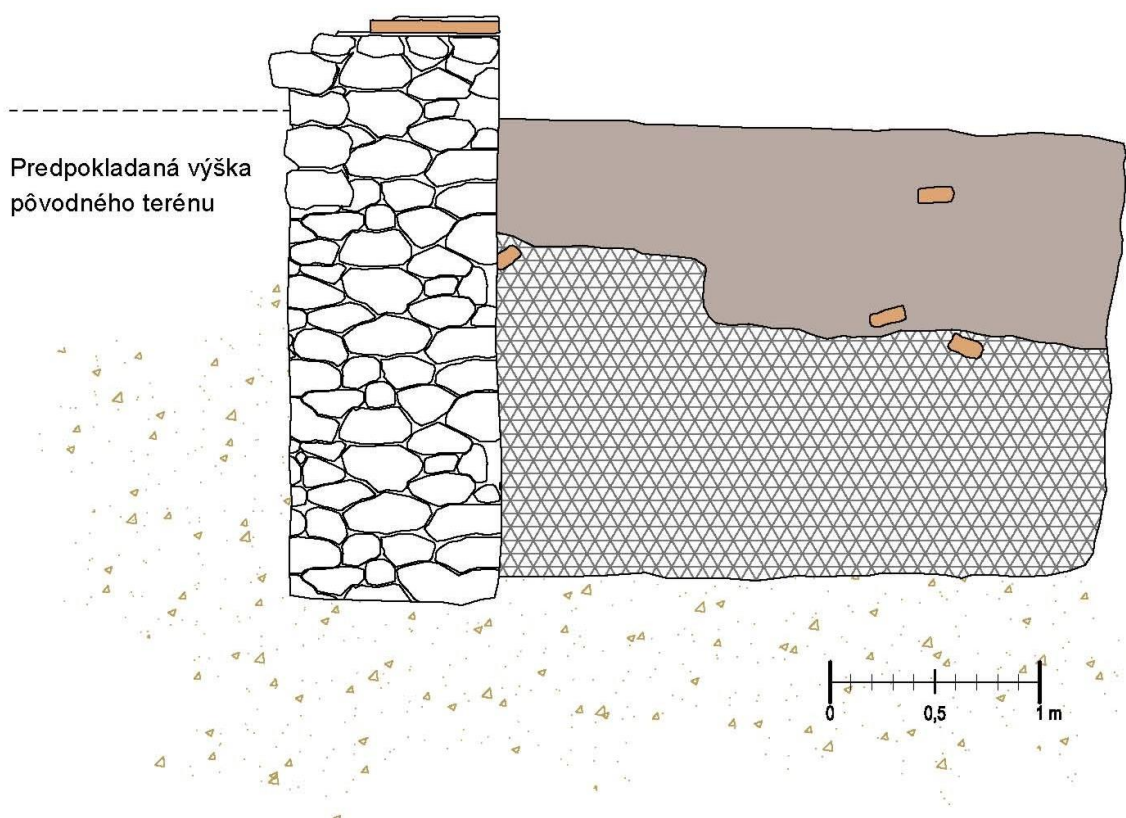
V máji a júni roku 2018 realizovali pracovníci SNM – Archeologického múzea výskum v súvislosti so stavbou materskej školy v Šamoríne. Na pozemku ležiacom v bezprostrednej blízkosti kostola reformovanej cirkvi (pôvodného stredovekého farského kostola) objavili pozostatky centrálnej stavby s apsidou a vstupným portálom. Stavbu s kamennými základmi a murivami z tehál s organickým plnivom (tzv. plevovky), sme identifikovali ako karner sv. Mikuláša. Jeho existenciu sme predpokladali už počas výskumu kostola Panny Márie (kostol reformovanej cirkvy), uskutočnenom v roku 2014. Okrem iného sme pri ňom odkryli základy staršieho kostola, datovaného do 11. - 12. storočia. Súčasťou tohto výskumu bol aj archívny prieskum pri ktorom sme v kanonických vizitáciách, z rokov 1634 - 36 a 1694, objavili zmienky o kostole postavenom podľa

„žitnoostrovskej tradície“. Kostol mal podľa listín tvar rotundy a pod ním sa nachádzali krypty, pričom v roku 1694 sa uvádza už ako zbúraný.

Objekt karnerovej kaplnky sa nachádzal len 14 metrov juhovýchodne od presbytéria kostola Panny Márie. Jeho základy a dva riadky nadzákladového muriva objektu boli postavené z lomového kameňa (malokarpatskej žuly). Na ne bolo uložené, cca 250 cm od základovej špáry, tehlové murivo, z tehál s organickým plnivom, rozmerov 28 x 12 x 5,5 cm. Vnútorný priemer objektu bol 559 cm. Hrúbka základového muriva bola 100 cm a nadzákladového o 10 cm viac. Vo vnútri stavby bola hrubá vrstva nasýpaných ľudských kostí (hrúbka 130 cm v strede - 230 cm pod vstupným portálom).

Karner sv. Mikuláša v Šamoríne

Profil A - rez vnútornej časti karneru

— Sivohnedá zemina s prímiesou fragmentov tehál a čreporov kuchynskej keramiky - pozánikový horizont

— Vrstva ľudských kostí s prímiesou fragmentov kuchynskej a stavebnej keramiky

— Štrkovo - piesčité podložie

— Tehla

Medzi kostami sa našlo pomerne veľké množstvo fragmentov kuchynskej keramiky zo 14 – 16. storočia a rakvových klinčov. Unikátnym nálezom je strieborná minca, pražský groš Václava IV, s kontramarkami nemeckých miest Ulm a Kempten.

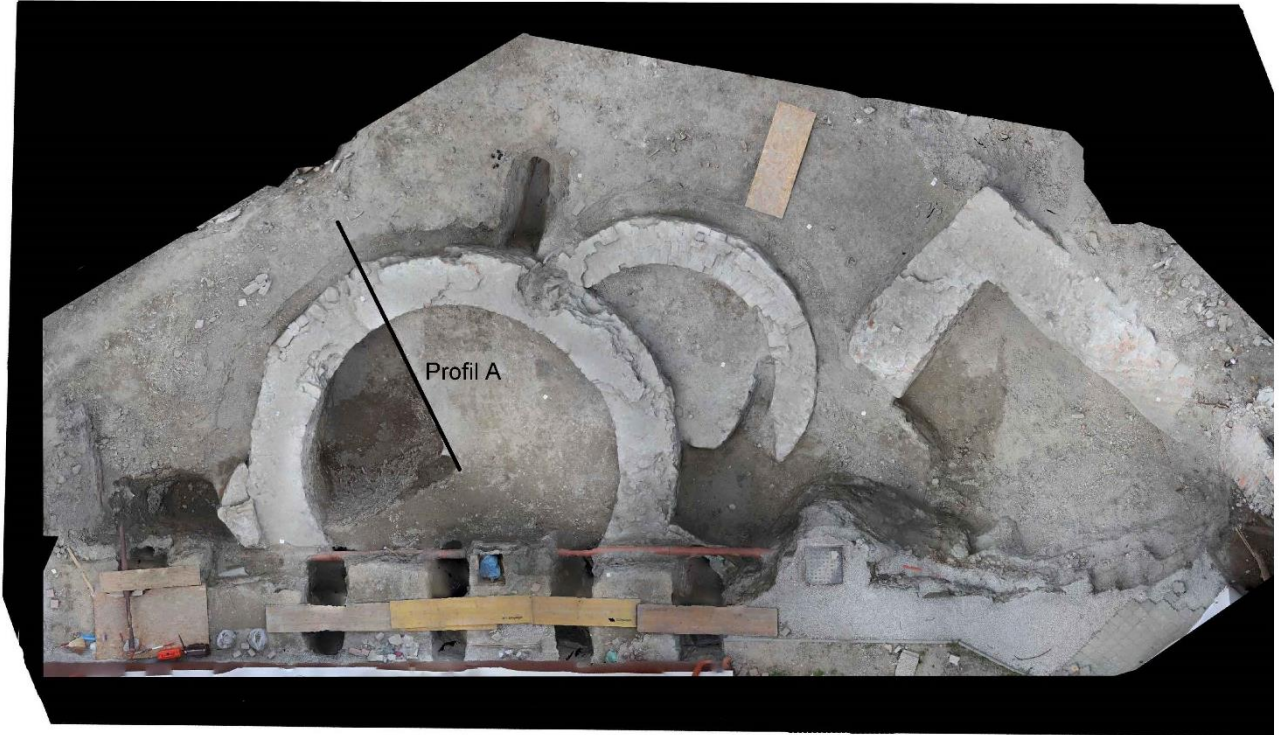
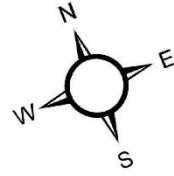

Pražský groš s kotramarkami.

Na východnej strane bola ku kostnici pristavaná apsida rovnakej konštrukcie, ale s plytšími základami. Vchod do karneru, stojaci na jeho západnej strane, bol tvorený portálom s dvoma bočnými stĺpmi, ktorých základ bol až po špáru stavaný z tehál. Podobný portál môžeme vidieť napríklad na kostole v blízkom Hamuliakove

Okrem spomínanej karnerovej kaplnky sme pri archeologickom výskum odkryli pomerne mohutnú stavbu (16. - 17. stor.), ktorej murivo tvorili sekundárne použité tehly z karneru sv. Mikuláša a kostola Panny Márie. Ďalej rozsiahly príkostoľný cintorín a v neposlednom rade fragment pece (13. - 14. stor.).

Vrámci spracúvania nálezu bola ako jedna z metód dokumentácie použitá aj fotogrametria.

0 5 10 Meters

Fotogrametrický plán skúmanej lokality s vyznačením profilu A.